

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Postboks 8004 Dep

N- 0030 OSLO

FORNYINGS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTET	
19 MARS 2009	
ARKIVKODE:	S36.0
SAKSNR:	200801374-20

Vår ref.: 441.0/OJS

Deres ref.:200801374-/KLO

Oslo, 16. mars 2009

FORSLAG TIL ENDRING I LOV OM STATENS PENSJONSKASSE OG I ENKELTE ANDRE LOVER.

LO Stat har gjennomgått høringsbrevet Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Det kan synes som om departementet ønsker å harmonisere flere av Statens Pensjonskasses regler med Folketrygdens. En harmonisering vil som oftest føre til en forringelse av gjeldende ordninger i SPK. Dette går LO Stat i mot og kommenterer dette nærmere under de enkelte forslag.

Til pkt 2.1 Oppgaver for styret i Statens Pensjonskasse (SPK).

LO Stat legger til grunn at lovendringen bare tar sikte på å stadfeste praksis slik at det blir samsvar mellom hva styret faktisk gjør og det ansvar styret har etter loven. LO Stat støtter dette.

Imidlertid kan det også oppfattes slik at departementet vil fjerne representanten fra kassens medlemmer. Dette går vi i mot.

Til pkt 2.2 Medregning av tjenestetid i periode der embets- og tjenestemenn og politikere ilegges karantene før nytt arbeidsforhold starter.

Forslaget sikrer at karantenetiden medregnes som pensjongivende tjenestetid, samt tidligere stillings pensjonsgrunnlag og stillingsstørrelse.

LO Stat slutter seg til departementets forslag.

Til pkt. 2.3. Presisering av karensbestemmelse knyttet til uførepensjon og enke- / enkemannspensjon

Forslaget innebærer en presisering av lovens §§ 27 tredje ledd og §33 tredje ledd som også i dag begrenser retten til henholdsvis uførepensjon og enke-/enkemannspensjon i de tilfeller sykdom er kjent på tidspunktet medlemskap inntreffer.

Bestemmelsene i loven: "som medlemmet led av" og "antas å ha kjent til" skal også omfatte symptomer på sykdom.

FAD viser til at Trygderetten har stadfestet at også symptomer er tilstrekkelig i forhold til "antas å ha kjent til."

Selv om Trygderetten har lagt "symptomer" til grunn i enkeltavgjørelser, er det en vesensforskjell på dette, og til å endre loven slik at "symptomer" blir en generell regel under saksbehandlingen.

Det medisinske sykdomsbegrep er uklart. I Uførepensjonsutvalget som avga sin innstilling i 1990 er det bl.a. uttalt følgende:

"Den medisinske vitenskap har ikke gitt noen eksakt definisjon av sykdom. Innholdet i det medisinske sykdomsbegrep må derfor beskrives gjennom den til enhver tid gjeldende medisinske praksis. (NOU 1990:17 side 88). Innholdet i det medisinske sykdomsbegrep vil være: "Summen av alle diagnoser som er akseptert av den medisinske profesjon til enhver tid" og "Diagnostikk er læren om kunsten å fortolke en pasients plager, symptomer og adferd som uttrykk for bestemte sykelige prosesser, og eventuelt lokalisere disse prosesser til bestemte organer eller organprosesser. (side 88 flg.)"

Forslaget fra FAD stiller krav til "selvinnsikt" i medisin og diagnose hos den enkelte arbeidstaker som må unngås i en generell lovbestemmelse.

LO Stat går i mot lovendringen.

Gjeldende regler og praksis videreføres.

Til pkt. 2.4 Uførepensjon og etterlønn.

Slik LO Stat forstår det, vil departementet her likestille utbetaling av etterlønn med det å gå over i et annet høvelig arbeid.

LO Stat er uenig i departementets fortolkning. Vi leser § 28 tredje ledd til å gjelde de som, tross uførhet, klarer å skaffe seg annet høvelig arbeid. Etterlønn er knyttet opp mot den stilling de er udyktig i og kan derfor ikke sidestilles med inntekt fra eventuelt framtidig arbeid. Etterlønn anses for øvrig som kompensasjon for inntektstap i framtiden. Dersom man avkorter uførepensjonen med etterlønn, vil også kompensasjonens verdi bli redusert tilsvarende. LO Stat finner det urimelig at SPK skal inndra kompensasjon gitt til medlemmer i form av etterlønn.

Til pkt 2.5. Likebehandling av enker og enkemenn

Lovendringsforslaget er en oppfølging av EFTA-domstolens dom om likestilling av kvinner og menn når enkemannen var gift med en arbeidstaker med medlemskap i SPK før 01.10.76. Gjeldende bestemmelse i §34, første ledd, annet punktum forutsetter inntektsprøving av mannens rett til enkemannspensjon. Slik inntektsprøving foretas ikke når det gjelder enker.

Dommen vil innebære at menn med tjenestetid opptjent **etter 1.januar 1994**, vil bli likestilt med kvinner.

Departementet hevder at dommen vil gi økte utbetalinger til en gruppe (menn) som ikke har forventet eller blitt lovet en forbedret pensjonsrett.

Departementet skisserer tre aktuelle alternativer for å implementere dommen fra EU:"

En likestilling kan gjennomføres på flere måter. Enten kan

a) særordningen for kvinnene oppheves, eller så kan

b) tilsvarende gruppe menn omfattes av ordningen (menn som er gift med kvinner med medlemskap i Statens Pensjonskasse før 1.10.1976).

c) En mellomting mellom alternativene i bokstav a) og b) er også en mulighet. "(side 8 i høringsbrevet.)

EFTA-domstolen krever at likestillingen må gjelde den del av tjenestetiden som er tjent opp etter 1.1.1994.

Departementet argumenterer for å innføre en regel i samsvar med c.)

LO Stat vil på sin side understreke at dommen er en konsekvens av at Norge er part i EØS-avtalen, og at EFTA-domstolen når som helst kan avsi en dom som overprøver gjeldende nasjonal rett i det enkelte land. At en gruppe dermed oppnår en "tilfeldig pensjonsmessig gevinst"(side 16 i høringsbrevet), gir ikke noen saklig grunn til å utnytte nasjonal lovgivning for å modifisere EU-retten og dermed forringe andre gruppers rettigheter.

FADs forslag om at kvinner over 55 år (fortsatt) skal omfattes av de sterke rettighetene til etterlattepensjon, mens kvinner under 55 år skal følge de ordinære reglene for beregning av etterlattepensjon. (med inntektsprøving), er en prinsipiell endring og forringelse av særordningen fra 1976.

Begrunnelsen for forslaget til lovendring er at "*kvinner har hatt en stadig høyere yrkesdeltakelse.*"(side 18 i høringsbrevet) Og videre: "*Det er i de senere år at kvinner har jobbet fulltid og hatt sin egen økonomi, og ikke innrettet seg på en avledet rett til enkepensjon om mannen dør. Ved å sette grensen på 55 år, er det mulig å kunne tilpasse seg endringen.*" (side 18 i høringsbrevet.)

FAD har vurdert kvinners yrkesdeltakelse i statlig sektor, som har langt færre yrkesaktive kvinner i deltidsstilling. I kommunal sektor derimot, er deltidsansettelser fortsatt et stort problem. I statistikken fra Kommunenes Sentralforbund for 2007 er det registrert 230000 deltidsansatte med gjennomsnittlig deltidsstilling på 62%. Store grupper av disse kvinnene kommer dessuten fra utpregede lavtlønnsyrker i pleie -, - og omsorgssektoren.

Med det betydelige innslaget av deltidsarbeid blant kvinner i offentlig sektor, vil enkemenn som nå blir likestilt med kvinner, få en nokså beskjeden etterlattepensjon.

Problemet som FAD forsøker å løse ved å sette et skille mellom kvinner over og under 55 år, blir dermed feilslått. Problemene med deltidsarbeid, er ikke **alder** men **kjønn**. Vi har med andre ord ikke et likestilt arbeidsliv.

Fortsatt er det også slik at kvinner lever lenger enn menn (ca.5 år i forskjell).

Det betyr at langt færre menn enn kvinner rent statistisk vil oppnå etterlattepensjon etter ektefellen.

Et annet forhold som også påvirker antall etterlattepensjoner, er antallet skilsmisser. Antallet oppløste ekteskap vil variere over tid, men vil fortsatt være høyt. Dette ble også påpekt ved lovrevisjonen i 1999.(Ot.prp.nr.94(1998-99) side 19.Ekteskapslovens §86 stiller strenge vilkår for at skilte kan reise krav om etterlattepensjon.

LO Stat tar ikke stilling til hvor langt lovgiver kan gå når det gjelder å innføre regler som forringer pensjonsrettigheter med tilbakevirkende kraft. Rent prinsipielt skal ikke slike komplekse spørsmål som spørsmålet om grunnlovsvernets grenser, behandles i en ordinær høring.

Vi finner imidlertid grunn til å presisere at rettighetene til enker etter menn med medlemskap før 1.oktober 1976, har stor økonomisk betydning for enkeltpersoner, og utvilsomt oppfattes som en sterkt beskyttet og forutsigbar rettighet.

Deltidsarbeidende kvinner med ektemenn i offentlig sektor, må kunne forvente at regler som ble innført for mer enn 30 år siden, ligger fast, inntil alle aktuelle årskull av mannlige arbeidstakere er faset ut.

Vi vil avslutningsvis minne om hva Samordningsutvalget uttalte i sin innstilling:

" Utvalget vil ikke foreslå forandringer i enkepensjonsreglene for enker etter mannlig medlem tilsatt før 1.oktober 1976.Utvalget antar at det vil være uheldig å gjøre forandringer i disse pensjonsrettighetene."(NOU 1995:29 side 210.)

Sitatet fra Samordningslovutvalget er forøvrig inntatt i Ot.prp.nr.94(1998-99) (side 16-17).Proposisjonen behandlet som kjent overgang til netto- etterlattepensjon.

Den gang var det spørsmål om å innføre en nettoordning relatert til grupper enker/enkemenn som allerede i utgangspunktet hadde ervervsprøvede rettigheter. Selv for denne gruppen vek man tilbake for å innføre nettoordning fullt ut.Jfr.§34 i lov om Statens Pensjonskasse.

Ved lovrevisjonen i 1999,ble det åpnet for at også medlemmer etter fylte 65 år, skulle likestilles med medlemmer under 65 år m.h.t å innrømme rett til enke-/enkemannspensjon. Begrunnelsen var at det synes *"rimelig å innrømme en slik rett etter alle medlemmer i pensjonskassen, da de jo har bidratt til å finansiere denne retten gjennom sitt medlemsinnskudd."* (Ot.prp.nr.94(1999-99) side 21.

Departementet foreslår nå å oppheve muligheten til å omfattes av særordningen ved å gifte seg med mann med medlemskap før 1.oktober 1976.

LO Stat viser til begrunnelsen for lovfestingen i 1999 og går inn for å videreføre ordningen.

LO Stat mener derfor at særregler for de som var medlemmer før 1. oktober 1976 skal videreføres og utvides til også å gjelde menn slik at diskrimineringen i dagens ordning fjernes.

Til pkt. 3. Forslag om endringer i lov 26.juni 1953 nr.11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv.

og

Til pkt. 4. Forslag om endringer i lov 22.juni 1962 nr.12 om pensjonsordning for sykepleiere.

Det vises til merknader vedrørende tilsvarende endringsforslag til Lov om Statens Pensjonskasse.

Til pkt. 5. Forslag til endringer i lov 6.juli 1957 nr.26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser.

Forslaget er en konsekvens av forpliktelsene etter EØS-avtalen. LO Stat har ingen merknader.

Til pkt. 6. Forslag til endring i lov 14. desember 1951 nr 11 om pensjonsordning for statsråder.

LO Stat har ingen merknader.

Til pkt. 7. Forslag til endring i lov 15. Januar 1999 nr. 1 om pensjonsordning for ledsagere i utenrikstjenesten.

LO Stat støtter departementets forslag. LO Stat ber samtidig om å gi tilsvarende rettigheter for ledsagere til offiserer i Forsvaret som beordres til tjeneste i utlandet.

LO Stat har ingen merknader til endringsforslagene under pkt. 8 og 9.

Til pkt. 8. Forslag om opphevelse av lov 21. Juni 1895 nr. 2 om den norske Enkekasse.

LO Stat har ingen merknader til forslaget.

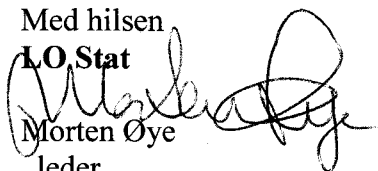
Til pkt. 9. Forslag om endring i lov 3. Mai 1957 om pensjonering av fastlønt befall som etter søknad gis avskjed med redusert lønn og tjenesteplikt.

LO Stat har ingen merknader til forslaget.

Etterlattepensjon til samboende.

Det er i dag ingen etterlattepensjon til samboende i lov om Statens Pensjonskasse. Krav om å likestille gifte og samboende i denne sammenheng, ble reist under tariffoppgjøret i 2006. Det vises til brev fra FAD 23.05.06 hvor det varsles at spørsmålet vil bli vurdert i forbindelse med pensjonsreformen. LO Stat ber om at saken vurderes nå.

Med hilsen
LO Stat
Morten Øye
leder

Odd J. Sørensen